

A Kúria a dr. Sipos Zoltán ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Danka János ügyvéd által képviselt alperes ellen vállalkozói díj és járulékai megfizetése iránt a Nyíregyházi Törvényszéken 4.G.15-11-040125/78. szám alatt folyamatban volt, és a Debreceni Ítéltábla Gf.III.30.469/2013/6. számú ítéletével befejezett perében a felperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az állam javára, külön felhívásra 1.948.700 forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes mint vállalkozó, az alperes mint megrendelő - generálkivitelező - között a ... hrsz. alatt létesülő tornacsarnok építési- szerelési munkáira 2007. május 16. napján, bruttó 24.924.842 forint összegben, tételes felmérésen alapuló elszámolási mód alkalmazásával, a szerződés mellékletében meghatározott egységárakkal, új tétel esetén 1.200 forint + ÁFA/óra rezsióradíjjal számolva, a munkák ütemtervben foglalt részhatáridők szerinti végzésével, 2007. október 15-ei befejezési határidővel vállalkozási szerződés jött létre. A vállalkozói díj anyagköltség nélkül a 2007. május 20. napján kelt tételes költségvetésben foglalt munkatételek teljesítésének munkadíját tartalmazta. A szerződő felek megállapodtak abban is, hogy az ütemtervtől való, a vállalkozónak felróható 5 napnál nagyobb lemaradás, vagy szakszerűtlen munkavégzés esetén a megrendelő jogosult a szerződéstől való elállásra, amennyiben a vállalkozó a hibát a megrendelő írásbeli felszólítása ellenére sem javítja ki. Minden ebből adódó többletköltséget a vállalkozó köteles megtéríteni.

A felperes - az alperes kérésének megfelelően - a szerződésben foglalt műszaki tartalmon túl pótmunkát is végzett, amely a szerződésben vállalt munka véghatáridőbeni teljesítését módosította. Az alperes - a pótmunkát is tartalmazó - elvégzett

munkák bruttó 29.485.786 forint díjából összesen 15.438.500 forintot fizetett meg a felperes részére, az 5 %-os jóteljesítési garancia visszatartása mellett.

A felperes a tornaterem aljzatbetonozását az ütemterv szerinti 2007. október 10-i befejezési időpont helyett 2007. november 23-án és 24-én végezte. A betonpadló hibáját az alperes felhívása ellenére a megjelölt határidőig nem javította ki, ezért azt az alperes más vállalkozóval végeztette el. A felperes 2008. január 05. napján a vállalkozási szerződéstől elállt, az alperes pedig ezen időpontban a munka teljes körű elvégzése nélkül a munkaterületről levonult.

A felperes módosított keresetében összesen bruttó 19.486.972 forint elmaradt vállalkozói díj és a szerződés szerinti jóteljesítési garanciára visszatartott összeg, valamint ennek késedelmi kamata és perköltség megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. A keresettel szemben beszámítási kifogást terjesztett elő a felperesi késedelem és a hibás teljesítés okozta több tételből álló többletköltség vonatkozásában.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. Indokolásában megállapította, hogy a pótmunkákra tekintettel a felperesnek bruttó 29.485.786 forint vállalkozói díj jár, amiből az alperes által megfizetett részösszeget levonva még bruttó 14.047.286 forint illetné meg. A felperesi késedelem és hibás teljesítés miatt az alperesnél felmerülő többletköltség azonban magasabb a kereseti követelésnél, így annak beszámításával megszüntette a felperes alperessel szembeni követelését.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A jogerős ítélet indokolásában kifejtette, hogy a vállalkozási szerződés 7.2., 7.4., és a 9.8. pontjaival kapcsolatban a Ptk. 205/A. és 205/B. §-ára való felperesi hivatkozást érdemben a Pp. 235. § (1) és a Pp. 247. § (1) bekezdésében foglalt kizáró rendelkezéseire tekintettel nem vizsgálta.

Érdemben a késedelem megállapítása körében tett tényállás kiegészítéssel helytállónak találta az elsőfokú döntést. A vállalkozási szerződés 7.2. pontjában foglaltak szerint megállapíthatónak ítélte a felperesi késedelmet, a felperes erre vonatkozó kimentésének elfogadása esetén is. Ennek következtében pedig a szerződéses megállapodás szerint a felperes minden olyan többletköltséget köteles megtéríteni az alperes részére, amely abból adódott, hogy a hibát az alperes írásbeli felszólítása ellenére sem javította ki.

A beszámítási kifogással érvényesített kártérítési igény összecszerúségét is megalapozottnak találta, mivel az elsőfokú bíróság e körben a szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta és a bizonyítékokat helyesen értékelte, így felülmérlegelésre nem látott indokot.

A jogerős ítélet ellen az elsőfokú ítéletre is kiterjedően annak hatályon kívül helyezése, és elsődlegesen az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítása, másodlagosan pedig a másodfokú ítélet megváltoztatása, a keresetnek részben való helyt adása iránt a felperes élt felülvizsgálati kérelemmel.

Kifejtette, hogy a jogerős ítélet sérti a Pp. 206. §-át, a Ptk. 205/A. § (1) bekezdését és 205/B. § (2) bekezdését. Az elsőfokú ítélet ellen előterjesztett fellebbezést túlnyomó részben megismétlő felülvizsgálati érvelése szerint a késedelme számítása téves, a késedelemmentes időket figyelembe véve a teljesítés véghatárideje számítása szerint 2007. november 27. napja volt. Erre tekintettel álláspontja szerint az alperesnél felmerülő többletköltségek is a késedelme idejéhez igazodóan módosulnak. Ennek megfelelően háromnapos késedelem alapján a homlokzati állvány többletköltségéből, 48.300 forint + ÁFA, a Doka zsaluzat bérleti díj többletköltségéből szintén három nappal számolva 27.008 forint + ÁFA beszámítható többletköltség merült fel az alperesnél. Állította, hogy az alperes beszámításra alkalmas további követelését a perben nem bizonyította. Érvelése értelmében az őrzési többletköltségként felmerült kiadást a perben becsatolt 3 db számla, az ideiglenes áramdíj többletköltségként érvényesíteni kívánt összeg keletkezését a becsatolt 4 db számla nem igazolja, a téliesítés többletköltsége tekintetében a szakértői vélemény sem, és más bizonyíték sem támasztja alá a megállapított összeg tényleges felmerülését. A mobil WC bérleti díját nagyságrendjére tekintettel nem vitatta. A más vállalkozó által elvégzett munkák ellenértékével kapcsolatban kifejtette, hogy a felek szerződésének 7.4. és 9.8. pontjai olyan kikötések, amelyek a Ptk. 205/A. § (1) bekezdése szerinti általános szerződési feltételnek minősülnek, amelyekről azonban az alperes külön figyelemfelhívó tájékoztatást nem adott, ezért a Ptk. 205/B. § (2) bekezdése alapján ezen szerződéses rendelkezések nem váltak a felek szerződésének részévé, így e rendelkezésekre figyelemmel számított többletköltség vele szemben nem számolható el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Kúria a felülvizsgálati eljárás eredményeként megállapította, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okból nem jogszabálysértő.

Megalapozottan, jogszabálysértés nélkül mellőzte az érdemi vizsgálatot a másodfokú bíróság a felhívott eljárási szabályok megfelelő alkalmazásával a felperes Ptk. 205/A. § (1) és 205/B. § (2) bekezdésére alapított hivatkozása tekintetében. Így e körben a jogerős ítélet érdemi okfejtésének már nincs relevanciája, ezért az alappal nem is támadható.

Hivatalból észlelhető semmisségi ok az elsőfokú eljárásban rendelkezésre álló adatok alapján nem állt fenn, ilyenre a felperes is csak az elsőfokú ítélet elleni fellebbezésében hivatkozott. A semmisség hivatalból történő észlelése a másodfokú eljárásban is kötelezettség (Az érvénytelenségi perekben felmerülő egyes eljárásjogi kérdésekről szóló 2/2010. (VI.28.) PK vélemény 4. b) pont). Erre azonban csak akkor kerülhet sor, ha az elsőfokú eljárás adatai alapján a semmisség egyértelműen megállapítható. A hivatalból észlelni vélt semmisségi ok megalapozottságára a bíróság bizonyítást nem vehet fel.

A felperes sem hivatkozik a felülvizsgálati kérelmében a semmisség egyértelmű megállapíthatóságára, mindösszesen azt állítja, hogy a vállalkozási szerződés megjelölt pontjai az építőipari szerződéses gyakorlatban egyáltalán nem szokásos kikötést tartalmaznak, amelyekkel a megrendelő részéről megkötött egyéb alvállalkozói szerződések is szó szerint megegyeznek. A jelen perben tehát nem merültek fel olyan tények, adatok, amelyek alapján egyértelműen meghatározott semmisségi ok fennállását hivatalból észlelhette volna a bíróság. A bíróság tájékoztatási kötelezettsége pedig csak a semmisségi ok fennálltának észlelése esetén áll be. A tájékoztatás ugyanis nem terjedhet ki a kereset (viszontkereset) anyagi jogi tartalmára, és különösen nem annak várható eredményességére. A bíróság csupán azt közli a felekkel, hogy a perben felmerült tények, adatok alapján meghatározott semmisségi ok fennálltát észleli, ehhez képest milyen bizonyításra lehet szükség, és lehetőséget ad a feleknek az érdemi nyilatkozataiknak a megtételére. A bíróság általi hivatalból észlelendő semmisség megállapítása feltételeinek hiányában azonban a felet terheli a semmisségi ok megjelölése, fennálltának bizonyítása, illetve - ahogyan erre a jogerős ítélet is helyesen mutat rá - a szerződés megtámadása esetén a megtámadási ok megjelölése és fennálltának igazolása.

A jogerős ítélet felülvizsgálatára a Pp. 270. § (2) bekezdése értelmében jogszabálysértés miatt kerülhet sor. A felülvizsgálat alapjául szolgáló jogszabálysértés anyagi és eljárási jogszabálysértés egyaránt lehet, az eljárási szabályok megsértése azonban a Pp. 275. § (3) és (4) bekezdése értelmében csak akkor adhat alapot a felülvizsgálati kérelemmel támadott jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére, ha lényegesen kihatott az ügy érdemi elbírálására. Ennek megfelelően a felülvizsgálati kérelem

előterjesztője kérelmében a jogszabálysértés megjelölése körében arra hivatkozhat, hogy valamely az ügy érdemi elbírálására lényegesen kiható eljárási szabály megsértésére került sor, illetőleg a döntés meghozatala során nem a megfelelő anyagi jogszabályt alkalmazták, vagy az egyébként irányadó jogszabályt tévesen értelmezték. Jogszabálysértést jelent a megalapozatlanság is, ha az eljárt bíróságok a tényállást kellően nem tárták fel, noha a felek a szükséges bizonyítást felajánlották, illetőleg a bizonyítási indítványok előterjesztése azért maradt el, mert a felek előzőleg a bizonyítandó tények és a bizonyítási teher körében nem kaptak a Pp. 3 § (3) bekezdésének megfelelő tájékoztatást, vagy e vonatkozásban téves tájékoztatást kaptak.

A felülvizsgálat alapjául szolgálhat, tehát jogszabálysértést eredményez a megalapozatlanság abban az esetben is, ha a jogerős ítéletben megállapított tényállás a lefolytatott bizonyítás anyagától eltér, iratellenes, illetőleg, ha a bíróság a bizonyítékok egybevetése és értékelése során kirívóan okszerűtlen, logikai ellentmondást tartalmazó következtetésre jutott. A bizonyítékok okszerű mérlegelése azonban felülvizsgálattal nem támadható. A Kúria következetes gyakorlata szerint a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt, eltérő értékelésére (ún. felülmérlegelésére) nem kerülhet sor (BH 2012.179., BH 2002.29., KGD 2012.60.).

A bíróság széleskörű bizonyítási eljárás lefolytatását követően a felek közötti vállalkozási szerződés helyes értelmezése és a bizonyítékok okszerű mérlegelése alapján jogszabálysértés nélkül állapította meg a felperesi követeléssel szemben az alperes beszámítási kifogása jogalapját és annak összegszerűségét.

Az alperes beszámítási kifogásában érvényesíteni kívánt felperessel szembeni követelése jogalapjának megállapítása körében a másodfokú bíróság a felperes kimentését a késedelemmentes napok vonatkozásában elfogadva is, arra a megalapozott következtetésre jutott, hogy a felperes szerződösszegése megállapítható. Ennek jogkövetkezményeként gyakorolt alperesi elállás következtében pedig a felperes a vállalkozási szerződés 7.2. pontja alapján köteles az alperes többletköltségei kárként történő megtérítésére. Így az e körben - már a fellebbezésben is - előterjesztett felülvizsgálati kifogások a jogerős ítélet által érdemben helyt adó elbírálása következtében alaptalanok.

A vállalkozói díjkövetelésbe beszámítható alperesi kártérítési igény összegszerűsége tekintetében az eljárt bíróságok rendkívül terjedelmes peranyagban az alperes beszámítási kifogással érvényesített kártérítési igényével kapcsolatban a releváns tények tisztázása érdekében a szükséges bizonyítási eljárást maradéktalanul lefolytatták és a bizonyítékok helyes értékelése

alapján hozták meg döntésüket.

A bíróság az okirati, illetve tanúbizonyítás mellett a szakértelmet érintő releváns tényállások tekintetében a szükséges szakértői bizonyítást lefolytatta. Az igazságügyi szakértői véleményre a felek – így a felperes is – a bíróság megfelelő tájékoztatása és felhívása mellett a bíróság által biztosított határidőn belül kérdéseket, észrevételeket tehettek, amelyek minden esetben megválaszolásra, tisztázásra kerültek, így azok a többször kiegészített szakvélemény megállapításainak aggályossá tételére vagy cáfolatára nem voltak alkalmasak.

A felperesnek a bíróság lehetőséget biztosított a szakértői véleményben foglaltakkal szembeni esetleges további bizonyításra, azonban az újabb szakértő kirendelésére vonatkozó bizonyítási indítványával összefüggő szakértői díj előlegezést a felperes elmulasztotta, ezért a bíróság jogszabálysértés nélkül mellőzte e körben a további bizonyítást. A felülvizsgálati kérelemben tett állításokkal szemben a szakértői vélemény helyességéhez nyomatékos kétség nem fér, a szakértői vélemény ezért az érdemi döntés alapjául szolgálhatott.

A másodfokú bíróság a szükséges mértékben tisztázta a tényállást, és a bizonyítékokat megfelelően mérlegelte a Pp. 206. § (1) bekezdése alapján. A fentiekre tekintettel nincs olyan indok, ami alapján a bizonyítás adatainak újabb egybevetése és értékelése eredményeként a bíróság mérlegelési körébe tartozó kérdések felülmérlegelés keretében ismét vizsgálhatók lennének, a tényállás ugyanis nem feltáratlan, a bíróság következtetései nem iratellenesek vagy okszerűtlenek, és azok logikai ellentmondást sem tartalmaznak.

Nem sértette meg a másodfokú bíróság az indokolási kötelezettségét sem. A jogerős ítélet indokolása maradéktalanul megfelel a Pp. 239. §-a folytán a másodfokú eljárásban is megfelelően alkalmazandó Pp. 221. §-ában meghatározott követelményeknek.

A bíróság tehát helyesen, a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályok megsértése nélkül rendelkezett a felperesi kereset elutasításáról.

A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta. Az alperes részéről felülvizsgálati eljárási költség nem merült fel, így erről a Kúriának rendelkeznie nem kellett.

A felperes részére engedélyezett illetékfeljegyzési jogra tekintettel a Kúria a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték viseléséről az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74. §-

ának (3) bekezdésére tekintettel, a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése, valamint 15. § (1) és (3) bekezdése szerint határozott.

Budapest, 2015. június 11.

Dr. Bartal Géza s.k. a tanács elnöke, Dr. Kovács Mária s.k. előadó
bíró, Dr. Farkas Attila s.k. bíró